

Biuro projektu:
Stowarzyszenie Wspierania
Inicjatyw Gospodarczych
DELTA PARTNER
43-400 Cieszyn
ul. Zamkowa 3a/1
tel./fax: +48 33 851 44 81
biuro@deltapartner.org.pl
www.deltapartner.org.pl

Cieszyńskie Laboratorium Społeczeństwa Obywatelskiego

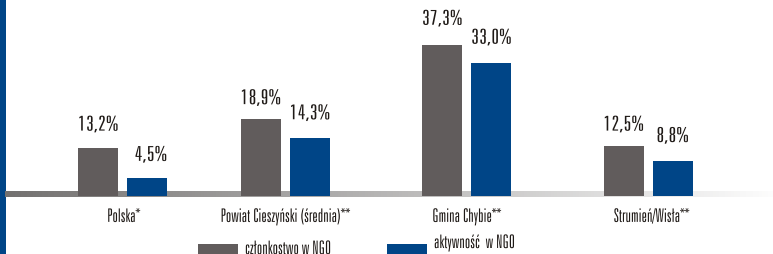
ORGANIZACJE POZARZĄDOWE W POWIECIE CIESZYŃSKIM – CZĘŚĆ 3 AKTYWNOŚĆ – PROJEKTY – BARIERY I SUKCESY

Prezentujemy Państwu trzecią część wyników badań sektora pozarządowego na Śląsku Cieszyńskim przeprowadzonych w ramach Cieszyńskiego Laboratorium Społeczeństwa Obywatelskiego. W dwóch poprzednich broszurach przedstawiliśmy dane dotyczące m. in. liczby organizacji pozarządowych na Śląsku Cieszyńskim, ich rozpoznawalności i obszarów działania, wsparcia ze strony samorządu, zasobów i potrzeb materialnych. Dziś zajmujemy się aktywnością organizacji – projektami, które realizują, sukcesami, jakie osiągają, a także barierami, które stoją na przeszkodzie ich rozwoju.

Członkowie nie zawsze aktywni

Blisko 19 na 100 mieszkańców powiatu cieszyńskiego deklaruje przynależność do organizacji III sektora. Najpopularniejsze organizacje to stowarzyszenia, kluby sportowe i związki zawodowe. Przynależność do organizacji pozarządowej jest jedną z podstawowych form manifestowania postawy obywatelskiej. Na Śląsku Cieszyńskim wskaźnik zaangażowania mieszkańców w działalność organizacji jest wyższy niż w skali całego kraju, natomiast w samym powiecie cieszyńskim najbardziej aktywni są mieszkańcy Chybia.

Przynależność i aktywność w NGO w Polsce i na Śląsku Cieszyńskim

*badanie przeprowadzone w Polsce w 2007 roku

**badanie przeprowadzone w ramach projektu CieszLab w 2009 r.

Członkostwo w organizacji pozarządowej nie oznacza jednak aktywnego działania. Choć 18,9% badanych deklaruje członkostwo w NGO, to jedynie 14% określa swoje zaangażowanie jako „aktywne działanie” w organizacji pozarządowej. Różnica ta jest bardziej wyraźna w ocenach formułowanych przez badane w ramach projektu CieszLab organizacje, które średnio grupę swoich aktywnych członków oceniają na 30%. Zarówno jednak odsetek osób deklarujących członkostwo w NGO, jak i osób rzeczywiście aktywnych w organizacjach są zdecydowanie wyższe w powiecie cieszyńskim, niż średnie wyniki uzyskane w badaniach ogólnopolskich. Najwyższe

wskaźniki aktywności obywatelskiej na Śląsku Cieszyńskim odnotowaliśmy w Chybiu, gdzie aż 33% badanych deklaruje aktywną działalność w organizacjach III sektora.

Gotowi do działania

13,6% ankietowanych mieszkańców Śląska Cieszyńskiego deklaruje gotowość do przystąpienia i działania w organizacjach pozarządowych, a np. w Chybiu oraz Wiśle odsetek ten przekracza 20%. W opinii mieszkańców powiatu najważniejszymi atutami organizacji pozarządowych, które mogłyby skłonić do wstąpienia w ich szeregi są:

- możliwość pożytecznego zagospodarowania wolnego czasu,
- możliwość podniesienia kwalifikacji lub umiejętności,
- szansa na samorealizację.

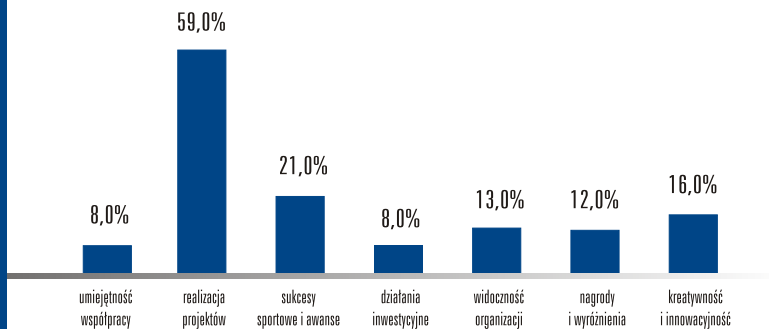
Powyższe dane wskazują, że warto inwestować w promocję możliwości zaangażowania się w działania i projekty realizowane przez organizacje pozarządowe. Choć wskaźniki aktywności obywatelskiej w powiecie cieszyńskim są wysokie na tle wyników ogólnopolskich, to jednak wciąż daleko nam do europejskich liderów. W Wielkiej Brytanii liczba osób deklarujących członkostwo w organizacjach obywatelskich przekracza 35%, a w Holandii sektor pozarządowy tworzy blisko 10% wszystkich miejsc pracy.

Projekt = Sukces

Jeżeli przez projekt rozumiemy sekwencję działań przeprowadzonych w określonym czasie, która ma precyzyjnie zdefiniowany cel oraz budżet, to przeciętna organizacja pozarządowa w powiecie cieszyńskim realizuje 6 projektów rocznie. Przedsięwzięcia te z jednej strony wynikają ze statutu danej organizacji, z drugiej zaś nie są nastawione na zysk, lecz na korzyść społeczną. Ponad połowa badanych organizacji realizuje projekty wspólnie z partnerami (np. z inną organizacją, domem kultury, samorządem). W 2008 roku 100 organizacji biorących udział w badaniu zrealizowało 149 projektów partnerskich.

Prawie 9 na 10 NGO w powiecie cieszyńskim potrafi jednoznacznie wskazać największy sukces w swojej działalności. Dla organizacji początkujących największym osiągnięciem jest rozpoczęcie działalności i pierwsze realizowane przedsięwzięcia. Dla 59 % organizacji z powiatu cieszyńskiego sukcesem jest sama realizacja projektów, ich wyjątkowość oraz zaangażowanie uczestników. Kluby sportowe wskazują awans (lub utrzymanie się w lidze) jako wymierny sukces działalności.

Największe sukcesy organizacji pozarządowych z terenu powiatu w ostatnich 3 latach

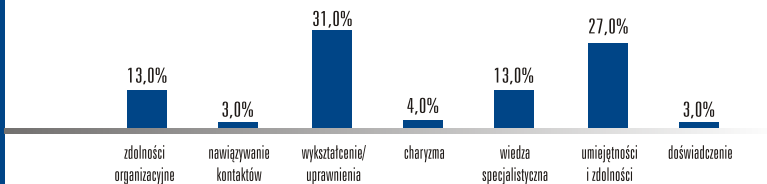
Unikatowe umiejętności i kompetencje

Organizacje tworzą przestrzeń dla aktywności osób kreatywnych i chętnych do podejmowania wysiłku na rzecz rozwoju lokalnego. 56% NGO podkreśla, że ich członkowie posiadają unikalne, niepowtarzalne kompetencje. O wartości zasobów

ludzkich organizacji pozarządowych decydują: wykształcenie (wyższe), uprawnienia (np. przewodnika lub trenerskie), umiejętności czy zdolności (np. organizacyjne).

Charakterystyka członków organizacji pozarządowych – unikatowe wartości

Organizacje pozarządowe skupiają często osoby mające niecodzienne pasje i zainteresowania. Działanie w NGO pozwala prezentować swoje zainteresowania innym i zachęcać ich do zaangażowania się w twórcze, unikatowe, wartościowe przedsięwzięcia.

Barieri, które można przełamać

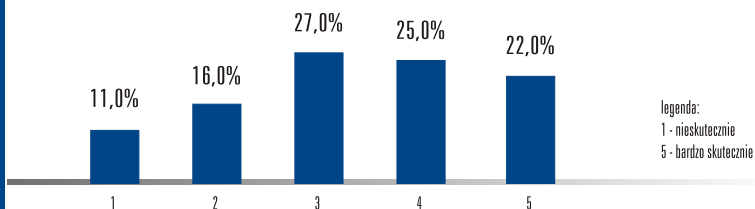
Badane organizacje pozarządowe wskazują jednoznacznie bariery i przeszkody dla swojej działalności. Do najczęściej wymienianych należą:

- bariera finansowa, głównie trudności z pozyskaniem pieniędzy na działalność, brak możliwości finansowania wszystkich ciekawych pomysłów i przedsięwzięć organizacji (wiele organizacji wskazuje na trudności z pozyskaniem prywatnego sponsora),
- nadmierna biurokracja, zwłaszcza w ramach konkursów dotacyjnych (niewiele organizacji jest zdolnych udźwignąć ciężar formalności i wkładu własnego koniecznych do uzyskania dotacji unijnej),
- rosnąca niechęć mieszkańców do pracy społecznej, nieodpłatnej (brak tzw. „społeczników”),
- niska aktywność młodzieży rzutująca na brak zainteresowania działaniami w NGO,
- brak zrozumienia społecznego dla zasad działalności III sektora (przedstawiciele organizacji często czują się niesprawiedliwie podejrzewani o nieuczciwą i interesowną działalność).

Czy organizacje są skuteczne?

22% mieszkańców powiatu uważa, że organizacje pozarządowe są w swoim działaniu bardzo skuteczne. Najlepsze noty, jeśli chodzi o skuteczność III sektor uzyskał w gminach Brenna, Hażlach i Skoczów. Natomiast mieszkańcy Dębowa są najbardziej krytyczni wobec działalności organizacji pozarządowych (17 % respondentów uznaje je za nieskuteczne). Można zauważyć jeszcze sporą lukę w świadomości społecznej dotyczącej efektów projektów realizowanych przez NGO – aż 27 % ankietowanych ma trudności z oceną ich skuteczności. Wynika stąd potrzeba szerszej promocji przedsięwzięć inicjowanych i wdrażanych przez organizacje pozarządowe na Śląsku Cieszyńskim.

Ocena skuteczności działania organizacji pozarządowych w powiecie cieszyńskim

Zasoby ludzkie

Organizacje pozarządowe potrzebują przede wszystkim specjalistów. Brakuje osób znających m. in. księgowość, prawo, informatykę. Poszukiwanymi są specjaliści od pozyskiwania i rozliczania dotacji europejskich. Organizacje pozarządowe wskazują na potrzebę zaangażowania jeszcze większej liczby wolontariuszy, ale oczekują również zaangażowania wszystkich członków w działalność organizacji. Aż 61% NGO wskazało konkretne potrzeby w zakresie własnych zasobów ludzkich.

Jednocześnie członkowie organizacji pozarządowych aktywnie podnoszą swoje kwalifikacje. W 2008 roku przedstawiciele 47% organizacji pozarządowych uczestniczyli w szkoleniach. Najczęściej wybraną tematyką szkoleń było pozyskiwanie środków finansowych na działalność, zwłaszcza funduszy europejskich, co nie miało jednak szerokiego odbicia w sukcesach na tym polu (zaledwie 4 ze 100 badanych organizacji pozyskały środki z Unii Europejskiej).

Wpływ organizacji pozarządowych na rozwój społeczeństwa obywatelskiego

W Polsce wyznacznikiem bycia dobrym obywatelem jest płacenie podatków, przestrzeganie przepisów prawa czy uczestnictwo w wyborach. Tylko nieco więcej niż połowa Polaków uważa, że postawa obywatelska oznacza aktywność w organizacjach, stowarzyszeniach. Tymczasem wsparcie organizacji pozarządowych przekłada się bezpośrednio na rozwój społeczeństwa obywatelskiego - wzmacnianie lokalnych więzi społecznych oraz vitalność wspólnoty. Zaangażowanie w działalność organizacji III sektora oznacza „branie spraw we własne ręce” - osoby aktywne w organizacjach pozarządowych są przekonane do możliwości wprowadzania zmian na lepsze w najbliższym otoczeniu własnymi siłami. W działalność w III sektorze angażują się osoby otwarte, które chętnie dzielą się swoją wiedzą, umiejętnościami i doświadczeniem oraz potrafią pociągnąć do działania innych. Kapitał społeczny, który budują członkowie NGO, będzie decydował z jednej strony o tym, czy na Śląsku Cieszyńskim sprostamy wyzwaniom nowoczesności, z drugiej zaś, czy będziemy potrafili zachować niepowtarzalne, tradycyjne wartości.

Budując obywatelskie społeczeństwo

Aktywność organizacji pozarządowych to filar w procesie budowy społeczeństwa obywatelskiego na Śląsku Cieszyńskim. Warto zauważyć, że III sektor w powiecie jest w coraz większym stopniu liczącym się pracodawcą, silnym, niezależnym partnerem dla administracji lokalnej, rozpoznawalnym i obdarzonym zaufaniem społecznym aktorem na rynku usług socjalnych, rekreacyjnych, edukacyjnych i kulturalnych. Zdecydowana większość (91,2%) mieszkańców powiatu opowiada się za szerokim wsparciem organizacji pozarządowych przez władze lokalne. Trudno nie zgodzić się z argumentem najczęściej podawanym przez mieszkańców Śląska Cieszyńskiego, że działalność organizacji pozarządowych przynosi korzyści naszej małej ojczyźnie.

Więcej informacji o projekcie CieszLab oraz komplet 3 broszur zawierających skróconą treść raportu z badań społeczeństwa obywatelskiego w powiecie cieszyńskim znajdują Państwo na www.deltapartner.org.pl.

Już we wrześniu pełna treść raportu z badań! Zapraszamy!

Projekt realizowany przy wsparciu udzielonym przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz budżetu Rzeczypospolitej Polskiej w ramach Funduszu dla Organizacji Pozarządowych.